

խորտակուելով մնացեալները փախըս-
տական եղան : Սոյն ժամանակին ըստ
գրութեան զօրապետաց Վառնայի կող-
մին եւս , յաղթութեան անունը Օս-
մանեանց կողմ լինելն հռչակուեցաւ :
(Շարունակելի) :

ՁԱՅՆԱԳՐԵԱԼ

ՇԱՐԱԿԱՆ

ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՐԳՈՑ

Արք. և Ողբաբան Առաքելական Եկե-
ղեցոյ Հայաստանեայց , յօրինեալ ՚ի Սրբոյ
Թարգմանէացն Թերոյ և ՚ի Սրբոյ Հայրապետաց
և ՚ի վարդապետաց :

Ի ՎԱԶԱՐՇԱՊԱՏ

Ի Տպարանի Ս. Կաթողիկէ Էջմիածնի
1875—ՌԵԻՆԵ.

ՇԱՐԱԿԱՆՆ՝ Հայաստանեայց Եկե-
ղեցոյ հոգեւորապէս երգոյ միակ նը-
ւագարանն , Սրբասուն Հայրապետաց
և վարդապետաց Աստուածային սիրոյ
և կրօնասէր զգացմանց միակ պահա-
րան և յիշատակարանն լինելով , որչափ
որ իբրեւ նուիրական Մատեան նկա-
տուած և ընդունուած է մեր Ազգին
մէջ , այսու ամենայնիւ իւր եղանա-
կաց և բարեպաշտական եռանդ և ա-
ւելն ազգող ներգաշնակութեան մէջ
բաղմադիմի տարբերութիւններ եւ
խառնուրդ , թերեւս յակամայից , տե-
ղի ունեցած են , կ'ունենան հետզհետէ
և կարելի է ցաւօք սրտի ասել , որ յետ
ժամանակաց իսպառսպուռ փոփոխու-
թիւն և նախկին սրտագրաւ և հոգե-
ղուարձ եղանակաց կորուստ մի սլիտի
տեսնուէր :

Սակայն անպատու մ' ինգութեամբ
տեսանք , որ Ս . Էջմիածնի Մայր-Ա-
թուն , Աստուածարեալ Հովուապետի
Զանիւք , փութացած է այս ցաւալի
վախճանին առաջն առնուել , ամբողջ
Շարականն ձայնագրութեամբ տպա-
գրել տալով , որոյ մի օրինակն ևս Ս . Ա-
թոռոյս նուիրուած լինելով տեսանք :

Թէեւ՝ Սոյն Շարակնոցը , որ 1090
երեսէ կը բաղկանայ , մեծ գործ մի լի-
նելով , իւր եղանակաց գրութիւնն
քննադատելու համար երկար ժամա-
նակի կարօտ էր , և չեմք կարող ասել
որ ըստ ամենայնի նախնական եղանա-
կաց ճշգրութիւնն ունի . տակայն լոկ
աշխատութեան ծանրութիւնն , դժ-
ուարութիւնը և նպատակը միայն նը-
կատելով կը խոստովանիմք , որ մե-
ծամեծ գովեստից և փառաց արժանի
է . վասն զի , ինչպէս կը տեսնուի իւր
Յառաջբանէն , այսու աշխատութիւն
Վեհափառ Հայրապետի նպատակն ե-
ղած է նախնեաց եղանակներն , եթէ
ոչ սկզբնական ճշգրութեամբ , գէթ
այժմեան վիճակով պահպանել եւ ա-
պագայ խառնուրդներէ և աղճատում-
ներէ զերծ կացուցանել և ամեն Հայ-
աբնակ դաւառաց և Հայ-Եկեղեցեաց
մէջ , որչափ հնար իցէ եղանակի միու-
թիւն և նոյնութիւն պահել : Ուստի
քաղցր է մեզ խոստովանիլ , որ այսու
մեծ աշխատութեամբ Համադգային
Մայր-Աթոռն , Շարականի հոգեբուղե-
նուագներն երգող և երկասիրող բո-
նաջան Հայրապետաց երախտագիտա-
կան պարտք մի , Հայաստանեայց Եկե-
ղեցոյ փառաւոր և գովելի ծառայու-
թիւն մի մատուցած և թէ՛ իւր եւ
թէ՛ Բարեխնամ Վեհապետի անուան
յաւխտենական յիշատակ եւ անմահ
արձան կանգնած է :

Իցիւ թէ յաջողէր Նորին Վեհա-
փառութեան նպատակը , որով բոլոր

Հայ-Նիկեղոսեաց մէջ փոխանակ Պարսկական, Յունական, Տաճկական և այլն եղանակաց անձա՛հ խառնուրդի, թագաւորէր Հայկական բնիկ բարեպաշտական զգացմանց յարմար եւ վայելուչ եղանակն :

Մ Ա Ն Ա Ն Ա Յ

ԺՈՂՈՎԵԱՅ ԵՒ Ի ԼՈՅՍ ԷԱԾ

Գ. Վ. ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ

Սա կը բաղկանայ 236 թերթ հատիկներէ . քանակութեամբ նուազ, այլ տեսակաւ եղական, համովն ու հոտով անման . վասն զի բազմաձաշակ և բազմաբոյր է : Սա Արաբիոյ մեռելատիպ, տոթակէզ և հիւրամերժ անապատաց մէջ չէ զանգուած, այլ հովասուն եւ օդասուն Հայաստանի ծաղիօդոց լեռանց, ջրալեր հովտաց, մարգաց եւ դաշտաց մէջ . Հայաստանի ծաղիանց մեղրով, զուարթարար շաղով ու ցողով և Հայոց արեգական բարեխառն ճառագայթներով շաղուած ու զանգուած է : Սորա մէն մի հատիկ Հայոց երկրին բազմաղղի սլուղոց համն ու հոտն ունի, մէն մի պատառիկ Հայոց կենաց, սովորութից, բարուց և աւանդութեանց ծրագիրն է, և մէն մի թերթիկ ազգային հրնամի և հնարմատ նախապաշարմանց, առասպելաց, գիւթիւթեանց և հմայից պատկերն կ'ուրուագրէ . վերջապէս ՄԱՆԱՆԱՅ ըստ ամենայնի Հայաստանն ու Հայը կը պատկերէ :

Սինայ Անապատին Մանանայն ուրախութեամբ և գոհութեամբ կը ճաշակէին Իսրայէլն այն որդիները, ուրոնք Աւետեաց երկրին սիրովն ու հրով կը վառէին . անտրտունջ կը ժողովէին նոքա, որք խոստացեալ երկրին

կարօտանօք, ազատութեան կենսաբայր բոցով կը տապանային, իսկ ընդհակառակն նոքա, որոց սիրտն ու հոգին Նգիպտոսի զաղրութեամբ, գարշութեամբ, մոլութեամբն ու մոլորութեամբ շաղախուած էին, Նգիպտոսի սոխն ու սխտոր առաւել կը համարէին քան զմանանայն երկնածիր . Նգիպտոսի սեխն ու միս հանգերձ գերութեամբ առաւել կընտրէին քան զհաց երկնատեղաց եւ նուիրական, քան զհաց ազատութեան :

Այսպէս ալ Հայաստանի վարատական և ցրուեալ որդիներէն անոնք, որք հայրենեաց կաթոգին սիրով, հայրենեաց յիշատակաց և սովորութից, ազգային գեղեցիկ բարուց և յատկութեանց տարփանօք կ'այրին և կը ձենւածերին օտար հողի և օտար ափանց վերոյ, անձանօթ աստեղաց և արեգակի տակ, անսովոր կլիմայի և մթնոլորտի մէջ, նոցա համար հայրենեաց ՄԱՆԱՆԱՅ քաղցր, սուրբ և նուիրական է : Ճաշակեցէք ուրեմն, անյագ ճաշակեցէք Մանանայն, հայրենասէր հորդիներ, ձեր քմաց անսովոր և խորթ չը պիտի թուի այդ . վասն զի ամեն Հայու բնական և սովորական կերակուրն է, ձեր մայրական կաթն է : Օտարին գրական բազմազան և համադամ խորտիկներ չեն պարարեր Հայուն սիրտն ու միտք . օտարին մեղըն ու շաքար չեն քաղցրացներ մեր քիմքն ու ճաշակ . օտարին ականակիտ ջուրերն չեն զովացներ մեր հոգւոյն տապն ու բոց որչափ քան զպղտոր ջուրն Հայոց . օտարինը միշտ օտար է և կ'օտարացընէ : Ճաշակեցէք և պատմեցէք ՄԱՆԱՆԱՅԻՆ համն ու հոտ անոնց, որք յաւէտ օտարին սիրայար միշտ տըրտունջ կ'ընեն, թէ Հայոց կեանքն անսլուծուղ է . Հայոց դաշտերն կորդ և ասպլեր . սակայն ո՛վ մշակեց Հայոց